

Kütüphanelerarası Ödünç Verme Hizmeti'nin Akademik Kütüphanelerde Koleksiyon Yönetimine Etkisi: Kadriye Zaim Kütüphanesi Örneği

Betül Özdemir Güran

Atılım Üniversitesi, betul.ozdemir@atilim.edu.tr

Hüseyin Kaya

Atılım Üniversitesi, huseyin.kaya@atilim.edu.tr

Özet

Birçok bilim dalının kaynağı olan bilgi, geçmişten günümüze insanlık tarihinin vazgeçilmez unsuru olmuştur. Özellikle akademik kütüphaneler bilgiye erişim konusunda çok daha farklı bir yere sahiptir. Kullanıcıları için en kısa sürede, en doğru bilgiyi sağlamak amacıyla hizmetlerini şekillendiren akademik kütüphaneler, bilgiyi üreten ve tüketen kullanıcılarının ilgi odağı olmaya çabalamaktadırlar. İş birlikleri sayesinde kullanıcılarına daha iyi hizmet sunmayı hedefleyen kütüphaneler, hizmet çeşitliliğini artırmak için birçok çalışmaya imza atmaktadır. Bu işbirliği alanlarından biri de “kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti” (ILL) 'dir.

Araştırmanın amacı Kadriye Zaim Kütüphanesi'nin kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti (ILL) ile ödünç aldığı, ödünç verdiği kitap sayılarını ve ilgili kitapların konu başlıklarını irdeleyerek, kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti'nin, koleksiyon geliştirme ve üniversite kütüphaneleri arasındaki işbirliği konuları üzerindeki önemine dikkat çekmektir.

Araştırmada “Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç alınan ve ödünç verilen kitapların konu başlıklarının dağılımı hangi alanlardadır?” ve “Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi çoğunlukla hangi üniversiteler ile kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti gerçekleştirmiştir?” sorularına yanıt aranmaktadır.

Araştırmada Kütüphanelerarası İşbirliği Takip Sisteminde (KİTS) yer alan “arşiv” başlığı altında 2009-2016 yılları arasında Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç verilen ve Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç alınan kitapların sayılarına erişilmiştir. Erişilen sonuçlar her yıl için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından diğer kütüphanelerden ödünç alınan kitapların sayısı incelenmiş ve LC Sınıflama Sisteminde yer alan temel konu başlıklarına göre ödünç alınan kitapların ilgili olduğu alanlar belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti' nin (ILL) akademik kütüphanelerde kaynak yönetimi açısından doğrudan olmasa da dolaylı olarak koleksiyon geliştirme politikasına yön vereceğine dikkat çekilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kütüphanelerarası İşbirliği Takip Sistemi (KİTS), Kütüphanelerarası Ödünç Verme Hizmeti (ILL), Kaynak Yönetimi.

Giriş

Bilimin kaynağı olan bilgi, geçmişten günümüze kadar insanlar için vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Yaşamımızın bir parçası olan bilgi teknolojileri sayesinde, günümüzde insanoğlu bilgiyi tüketen olmaktan daha çok bilgiyi üreten konumuna gelmiştir. İçinde bulunduğumuz çağda insanlar, çok kısa sürede çok fazla bilgi üretmekte ve yine aynı hızda bilgiyi tüketmektedir.

Bilgi kavramı, Latince “informatio” kökünden olup, biçim verme eylemi, biçimlendirme ve haber verme eylemi olarak tanımlanmaktadır. Bilgi, genel anlamda “düşünme, yargılama, akıl yürütme, okuma, araştırma, gözlem ve deney sonucunda elde edilen düşünsel ürün” ya da “öğrenilen şey” olarak tanımlanmıştır. Bilgi, alınıp satılabilen bir kaynak olarak da değerlendirilmektedir. Bilgi, belirli bir formda işlenmiş ve elde eden için anlamlı olan, yönetsel kararlar açısından gerekli olduğu varsayılan veya gerçek değeri olan veri demektir (Öğüt, 2016, s. 5-6).

Bilgi serüveninin en önemli parçası olan bilgi merkezleri ise bilgiyi arayan herkesin yol göstericisi olmuştur ve olmaya da devam etmektedir. Kullanıcıları için en kısa sürede, en doğru bilgiyi sağlamak amacıyla hizmetlerini sürekli şekillendiren bilgi merkezlerinin, bilgiyi üreten aynı zamanda tüketen kullanıcıların ilgi odağı olması için büyük çaba göstermeleri gerekmektedir. Her geçen gün gelişen ve değişen dünyaya ayak uydurmaya çalışan bilgi merkezleri hizmetlerini de bu çerçevede değiştirmekte ve geliştirmektedir.

Bilgi merkezlerinin yeryüzündeki bütün bilgi kaynaklarını koleksiyonlarında bulundurabilmeleri imkânsızdır. Ancak bilgi merkezleri için imkânsız olmayan şey ise bilgiye erişmektir. Bilgi merkezleri bunu bilgiye erişebilecekleri hatta bilgiyi üretebilecekleri iş birlikleri sayesinde gerçekleştirme olanağına sahiptirler.

İş birliği, “amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığı” olarak tanımlanmaktadır (TDK). Ortak bir amaca sahip olan bilgi merkezlerinin de, kullanıcılarının bilgi ihtiyaçlarını karşılamak için diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde olması gerekmektedir.

Günümüz bilgi çağında eğitim ve kültür açısından toplumun vazgeçilmez bir parçası olan bilgi merkezleri hiçbir zaman tek başlarına kusursuz bir koleksiyona sahip olamazlar. Ulusal kütüphaneler de dahil olmak üzere bir bilgi merkezinin tek başına bütün bilgi kaynaklarını toplaması olanaksızdır. Bu bakımdan bilgi hizmeti sağlayan bu tür kuruluşların kendi dermelerinde bulunmayan bilgi kaynaklarına erişim sağlamak için hemen hemen her dönemde iş birliğine gittikleri görülmektedir (Tonta, 1997, s. 100). Adeta “Birlikten Kuvvet Doğar” atasözünün açıklayıcısı olan iş birliği, bilgi merkezleri için de aynı anlama gelmekte, birlik olmanın kuvvet kazandıracak bir kez daha hatırlatmaktadır. Bilgi merkezleri iş birliği sayesinde insanların bilgiye erişimini kolaylaştıracak ve bu başarıyı hep birlikte göğüsleyecektir. Bunun yanı sıra bilgi merkezleri, başarısız oldukları tarafları da görme şansını yakalayacak ve sorunları yine ortak bir işbirliği ile kolayca halledebileceklerdir.

İş birlikleri sayesinde kullanıcılarına daha iyi hizmet sunmayı hedefleyen bilgi merkezleri, birçok çalışmaya imza atmaktadır. Bilgi merkezleri koleksiyon geliştirme, toplu katalog hazırlama, personel anlamında yardımlaşma, belge sağlama, konsorsiyum oluşturma vb. birçok alanda iş birliğine gitmektedir. Bu iş birliği alanlarından biri de “*kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti*” (ILL) dir.

Kütüphanelerarası Ödünç Verme Hizmeti (ILL)

Kütüphanelerarası işbirliği alanlarından biri olan kütüphanelerarası ödünç verme; kullanıcıların istekleri doğrultusunda, kütüphane dermelerinde yer almayan bilgi kaynaklarının yurt içi veya yurt dışındaki bilgi merkezlerinden ödünç alma, fotokopi veya elektronik ortamda sağlanması hizmetidir (Alkış ve Yılmaz, 2008).

Kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti (ILL) ile sahip olunan bilgi kaynaklarını, diğer bilgi merkezleri kullanıcılarıyla paylaşarak bilgiye erişimi kolaylaştırmak amaçlanmaktadır. Bu hizmetle bilgi merkezleri tüm dünyaya açılabilen, sahip olduğu bilgi kaynaklarını bilgi ihtiyacı olan her kullanıcının hizmetine sunabilmektedir.

Kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti (ILL) farklı kütüphanelerde farklı isim ve kısaltmalarla kullanılır. Bunlar arasında kütüphanelerarası ödünç verme (Interlibrary lending), kütüphanelerarası ödünç alma (Interlibrary borrowing), kütüphanelerarası hizmetler (Interlibrary services), belge(doküman) sağlama (document delivery) ve kaynak paylaşımı (resource sharing) gibi kavramlar yer almaktadır (Hilyer, 2006). Kavramlar ne kadar farklı olursa olsun hizmetin amacı ve işlevleri aynıdır. Kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti iki bölümden oluşur. Bunlar, “ödünç alma” ve “ödünç verme”dir. Kütüphanelerin çoğu genellikle iki hizmeti de birlikte yürütür (Hilyer, 2006).

Kütüphanelerarası ödünç verme hizmetine ilk olarak az kullanılan kitapların uzak mesafedeki kütüphanelere ödünç verilmesi düşünülerek başlanmıştır (Markley, 1961, s. 25). Türkiye’de ise bu konuya ilk kez 1961 yılında Kütüphaneler Genel Müdürü Aziz Berker başkanlığında kurulan “Kütüphaneler Komitesi”nin yaptığı toplantılar sonucunda sunulan raporlarda değinilmiştir. Komitenin hazırladığı “Kütüphaneler Komitesi Raporu”nda “Okuyucu Hizmetlerinde İş birliği” maddesinin altında yurt içi veya yurt dışındaki kütüphanelerden ödünç kitap alınması konusu değerlendirilmiş, fakat bu yaklaşım halk kütüphaneleri ile sınırlı kalmıştır (Alkış ve Yılmaz, 2008).

1983 yılında kurulan Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezi ile kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti bir kez daha gündeme gelmiştir. Genel amacı Türkiye’deki bilimsel çalışmaları desteklemek olan Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Dokümantasyon Merkezinin özel amacı üniversiteler ile diğer kamu ve özel sektör kuruluşlarındaki araştırma yapan kişilere yardımcı olmak, ayrıca kütüphanelere doküman sağlamaktır (Tuncer, 1988, s. 57).

1985 yılında Yükseköğretim Kurulu Dokümantasyon Merkezi, Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik bölümüyle ortaklaşa olarak üniversite kütüphanelerini esas alarak modern kütüphaneciliğin gereklerine dair seminerler düzenlemektedir. İlk ayağını 26-27 Eylül 1985 tarihinde düzenlediği seminer ve toplantılara ülkenin değişik bölgelerinden üniversite kütüphaneleri katılır. Toplantılarda üniversite kütüphanelerine dair sorunlar ve çözümler ele alınmaktadır. Ve toplantılar sonucu bazı ortak kararlar alınır ve uygulamaya konulur. “İşbirliği açısından kütüphanelerarası ödünç kitap ve fotokopi istek formu üniversite kütüphaneleri arasında ödünç verme hizmetinin başlamasına ve bu konuda standartlaşmaya yol açmıştır” (Demir, 1991, s. 71).

Kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti de dahil olmak üzere kütüphanelerin iş birliğinde tek bir çatı altında toplanmasını sağlayacak oluşum Anadolu Üniversite Kütüphaneleri Konsorsiyomu (ANKOS) ile gerçekleştirilmiştir. ANKOS İşbirliği Araştırma Grubunun çalışmaları sonucunda “Kütüphanelerarası İş birliği Takip Sistemi” (KİTS) geliştirilerek kütüphanelerarası iş birliği süreçlerinin çevrimiçi olarak takibine olanak sağlanmıştır. ANKOS üyesi kurumlarının kullanımına açık olan sistem sayesinde bilgi kaynaklarının paylaşımı, sistematik ve kolay bir yapıya bürünmüştür. 171 kurumun üyesi olduğu sistem, kitap, makale, tez ve kitap bölümleri isteklerinin ve takibinin yapılmasına, bu isteklerle ilgili rapor ve istatistik alınmasına, Ulusal Toplu Katalog (TOKAT) taramasının gerçekleştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Kadriye Zaim Kütüphanesi Kütüphanelerarası Ödünç Verme Hizmeti

Atılım Üniversitesi 15 Temmuz 1997 tarihinde Atılım Vakfı tarafından kurulmuş bir vakıf üniversitesidir. Üniversitenin misyonu toplumsal duyarlılık ve sürdürülebilirlik anlayışı içinde, bilimsel bilginin üretimi ve uygulanmasında performansı yüksek alanlar yaratarak, ulusal ve evrensel düzeyde donanıma sahip nitelikli bireyler yetiştirmektir¹. Atılım Üniversitesi toplamda 6 fakülte, 2 yüksekokul ile her geçen gün artan kalitesiyle eğitim hayatını sürdürmektedir.

Kadriye Zaim Kütüphanesi, tüm araştırmacıların hizmetine açık bir bilgi merkezidir. Kütüphanede bulunan bilgi kaynakları Kongre Kütüphanesi (LC) Sınıflama Sistemi’ne göre düzenlenmiştir. Kütüphanenin 2017 Mayıs ayı itibarıyla 8819 kullanıcısı bulunmaktadır. Koleksiyonda 92.000 basılı kitap, 396.850 e-kitap, 1700 basılı dergi, 38.100 e-dergi, 64 veri tabanı ve 4.400 adet görsel-işitsel materyal olup, koleksiyon sürekli olarak gelişmeye devam etmektedir.

Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti, kütüphanenin hizmete açıldığı günden itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Bu hizmetten sadece üniversitenin akademik ve idari personeli faydalanabilmektedir.

Yöntem

Araştırma kapsamında “Kütüphanelerarası İş Birliği Takip Sistemi”nde (KİTS) yer alan “arşiv” başlığı altındaki istatistikler kullanılarak, 2009-2016 yılları arasında Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç verilen ve Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç alınan kitapların sayılarına erişilmiştir. Erişilen sonuçlar her yıl için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından diğer kütüphanelerden ödünç alınan kitapların sayısı değerlendirilmiş ve Kongre Kütüphanesi (LC) Sınıflama Sisteminde yer alan temel konu başlıklarına göre ödünç alınan kitapların ilgili olduğu alanlar belirlenmiştir.

¹ <http://atilim.edu.tr/vizyon-misyon>

Ödünç alınan kitapların sonraki senelerde Kadriye Zaim Kütüphanesi koleksiyonuna eklenip eklenmediği ve ödünç verme hizmetinde en çok iş birliği yapılan üniversite kütüphaneleri değerlendirilmiştir. Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından diğer kütüphanelere ödünç verilen kitapların sayısı ve kitapların temel konu başlıkları belirlenmiştir. Ayrıca Kadriye Zaim Kütüphanesinin 2009-2016 yılları arasında koleksiyon geliştirme bakımından hangi alanlara daha çok ağırlık verdiği değerlendirilmiştir.

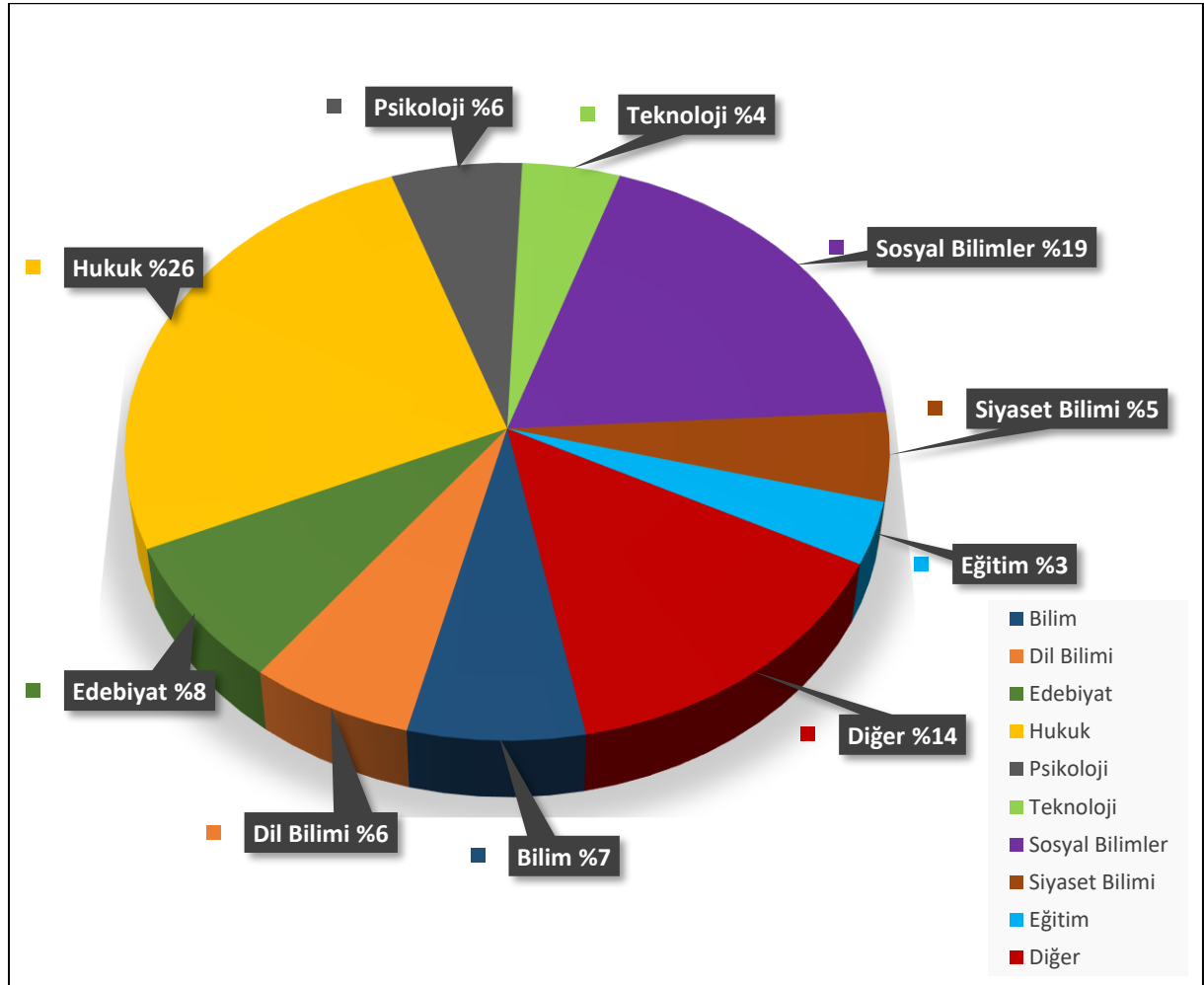
Amaç

Çalışmanın amacı Kadriye Zaim Kütüphanesi'nin kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti (ILL) ile ödünç aldığı, ödünç verdiği kitap sayılarını ve ilgili kitapların konu başlıklarını değerlendirerek, kütüphanelerarası ödünç verme hizmetinin, koleksiyon geliştirme ve üniversite kütüphaneleri arasındaki iş birliği konuları üzerindeki önemine dikkat çekmektir.

Çalışmada “Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç alınan ve ödünç verilen kitapların konu başlıklarının dağılımı hangi alanlardadır?” ve “Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi çoğunlukla hangi üniversiteler ile kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti gerçekleştirmiştir?” sorularına yanıt aranmaktadır.

Bulgular

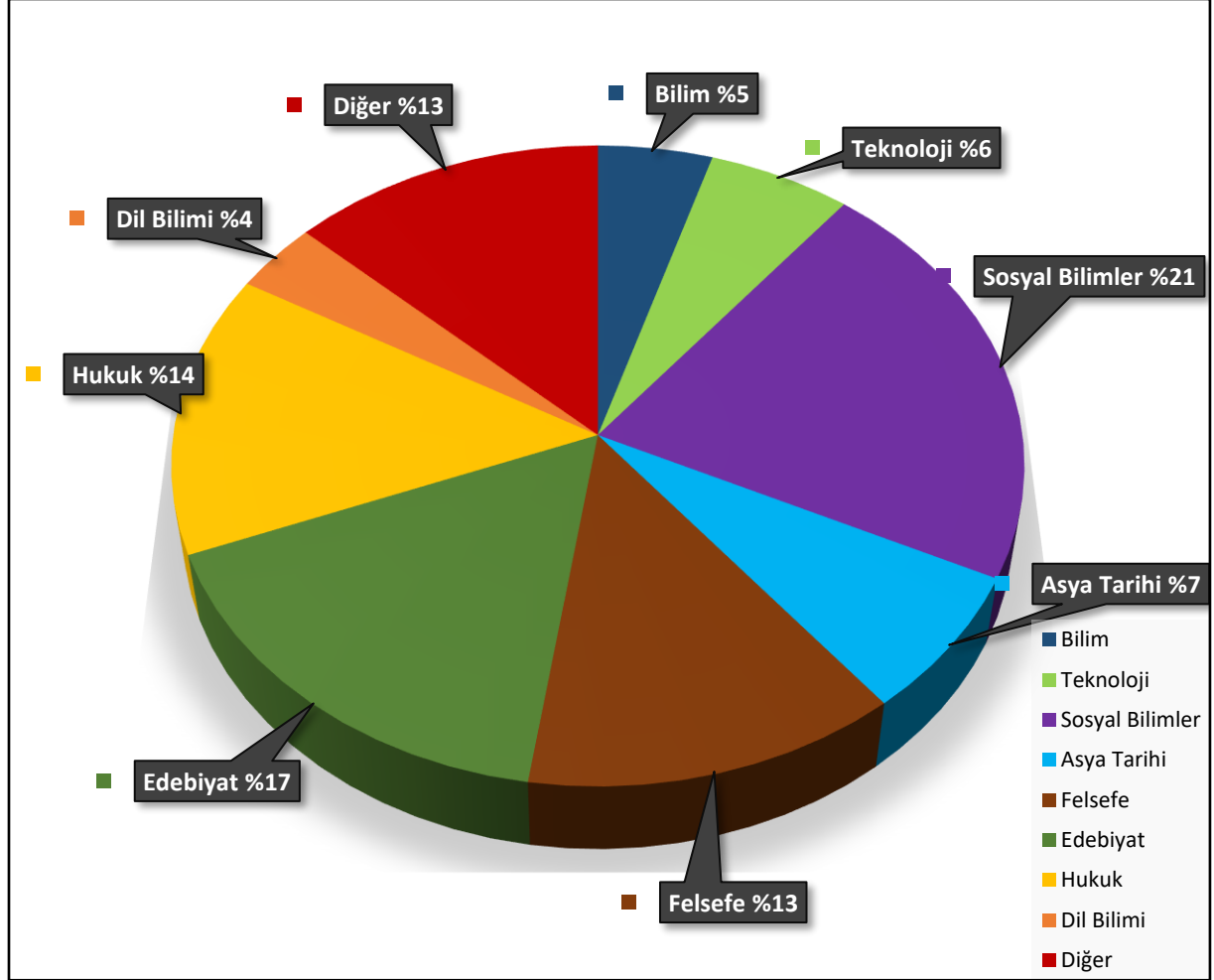
Çalışmanın bu bölümünde elde edilen verilerin değerlendirilmesine yer verilmektedir. “Kütüphanelerarası İş Birliği Takip Sistemi”nde (KİTS) yer alan “arşiv” başlığı altındaki istatistikler kullanılarak, 2009-2016 yılları arasında Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç verilen ve Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç alınan kitaplara ilişkin bulgular değerlendirilmiştir.

Şekil 1. 2009-2016 yılları arasında kütüphanenin² ödünç verdiği kitapların konu başlıkları³ dağılımı⁴

² Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi

Kadriye Zaim Kütüphanesi KİTS'e üye olan üniversite ve kurum kütüphaneleri ile toplam 201 ödünç verme işlemi gerçekleştirmiştir. Kütüphanenin diğer üniversite ve kurum kütüphanelerine ödünç verdiği kitapların konu başlıkları dağılımına bakıldığında, ilk sıranın "Hukuk"a ait olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla "Sosyal Bilimler", "Edebiyat", "Dil Bilimi", "Bilim", "Psikoloji", "Siyaset Bilimi", "Teknoloji", "Eğitim" ve "Diğer" (Coğrafya, Kütüphane Bilimi, Tarım, Donanma Bilimi, Antropoloji, Avrupa Tarihi, Felsefe, Reenkarnasyon, Amerika Tarihi, Güzel Sanatlar, Din, Balkan Tarihi, Tıp, Asya Tarihi) konu başlıkları takip etmektedir (Şekil 1).

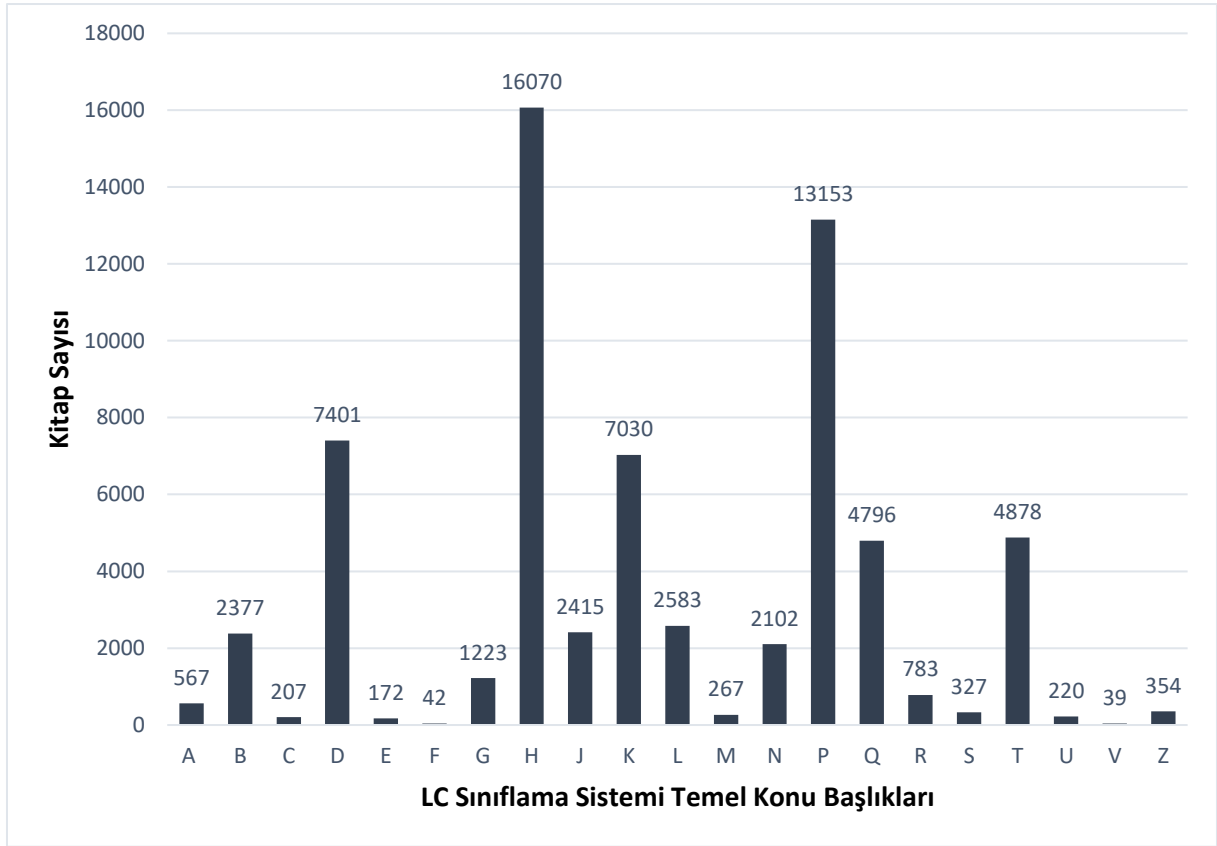
Şekil 2. 2009-2016 yılları arasında kütüphanenin¹ ödünç aldığı kitapların konu başlıkları² dağılımı³

Kadriye Zaim Kütüphanesi KİTS'e üye olan üniversite ve kurum kütüphaneleri ile toplam 84 ödünç alma işlemi gerçekleştirmiştir. Kütüphanenin diğer üniversite ve kurum kütüphanelerinden ödünç aldığı kitapların konu başlıkları dağılımına bakıldığında, ilk sıranın "Sosyal Bilimler"e ait olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla "Edebiyat", "Hukuk", "Felsefe", "Asya Tarihi", "Dil Bilimi", "Bilim", "Teknoloji" ve Diğer (Güzel Sanatlar, Politika Bilimi, Psikoloji, Dünya Tarihi, İşletme, Eğitim, Avrupa Tarihi, Amerika Tarihi) konu başlıkları takip etmektedir (Şekil 2).

2009-2016 yılları arasında kütüphanenin ödünç verdiği ve ödünç aldığı kitapların konu dağılımına bakıldığında ilk 3 sırada her iki kulvarda da "Hukuk", "Sosyal Bilimler" ve "Edebiyat" yer almaktadır. Bu durum diğer üniversite ve kurum kütüphanelerinin aynı konu başlıklarında bilgi ihtiyacının karşılandığını ancak kendi ihtiyaçlarını karşılayamadığını göstermektedir. Kadriye Zaim Kütüphanesinin KİTS'e üye olan üniversite ve kurum kütüphaneleri ile gerçekleştirdiği 84 ödünç alma işleminde istenen kitapların daha sonra kütüphane koleksiyonuna eklenip eklenmediğine bakıldığında, diğer üniversite ve kurum kütüphanelerinden istenen kitapların 10 tanesi daha sonra Kadriye Zaim Kütüphanesi koleksiyonuna eklenmiştir.

³ Konu başlıkları Kongre Kütüphanesi (LC) Sınıflama Sistemi dikkate alınarak hazırlanmıştır.

⁴ Konu başlıkları dağılımındaki yüzdelerin yuvarlanmış değerleri verilmiştir

Şekil 3. 2009-2016 yılları arasında koleksiyona eklenen kitap sayısının LC sınıflama sistemine göre dağılımı

Kadriye Zaim Kütüphanesinin 2009-2016 yılları arasında koleksiyona eklediği kitapların konu başlıkları dağılımına bakıldığında; “Sosyal Bilimler”, “Dil ve Edebiyat”, “Dünya Tarihi” ve “Hukuk” sırasıyla en fazla kitap eklenen temel konu başlıkları olmuştur.

Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından KİTS aracılığıyla ödünç alınan kitapların temel konu başlıkları, 2009-2016 yılları arasında kütüphane koleksiyonuna eklenen kitapların konu başlıkları ile örtüşmektedir. Koleksiyon yönetiminde, KİTS ile ödünç alınan kitapların konu başlıklarına ağırlık verilmesine rağmen zaman içinde aynı alanlardaki bilgi ihtiyacın halen karşılanamaması şaşırtıcıdır.

Tablo 1. Kadriye Zaim Kütüphanesinin 2009-2016 yılları arasında ILL hizmeti gerçekleştirdiği üniversiteler ve ödünç alma-verme sayıları

Üniversite	Ödünç Verilen Kitap Sayısı ⁵	Ödünç Alınan Kitap Sayısı ⁶	Toplam
Abdullah Gül Üniversitesi	1	-	1
Adnan Menderes Üniversitesi	2	-	2
Afyon Kocatepe Üniversitesi	-	2	2
Ahi Evran Üniversitesi	1	-	1
Akdeniz Üniversitesi	1	-	1
Anadolu Üniversitesi	2	4	6
Ankara Üniversitesi	-	7	7
Ardahan Üniversitesi	1	-	1
Artvin Çoruh Üniversitesi	5	-	5
Atatürk Üniversitesi	1	-	1
Balıkesir Üniversitesi	1	-	1
Başkent Üniversitesi	-	4	4
Bilkent Üniversitesi	-	5	5
Boğaziçi Üniversitesi	1	12	13
Bülent Ecevit Üniversitesi	1	-	1
Çağ Üniversitesi	1	-	1
Çankırı Karatekin Üniversitesi	1	-	1
Çukurova Üniversitesi	1	-	1
Dicle Üniversitesi	1	-	1
Doğu Akdeniz Üniversitesi	1	-	1
Doğuş Üniversitesi	1	-	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	5	-	5
Ege Üniversitesi	1	-	1
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	-	1	1
Fatih Sultan Mehmet Vakfi Üniversitesi	1	-	1
Fatih Üniversitesi	-	1	1
Galatasaray Üniversitesi	5	20	25
Gazi Osmanpaşa Üniversitesi	1	-	1
Gazi Üniversitesi	-	3	3
Gaziantep Üniversitesi	1	-	1
Gebze Üniversitesi	-	1	1
Gediz Üniversitesi	9	-	9
Hacettepe Üniversitesi	2	-	2
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	2	-	2
İpek Üniversitesi	3	3	6
İstanbul Arel Üniversitesi	1	-	1
İstanbul Aydın Üniversitesi	1	-	1
İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi	2	-	2
İstanbul Şehir Üniversitesi	3	-	3

⁵ Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç verilen kitap sayısı

⁶ Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi tarafından ödünç alınan kitap sayısı

İstanbul Teknik Üniversitesi	-	4	4
İstanbul Ticaret Üniversitesi	16	1	17
İstanbul Üniversitesi	3	3	6
İzmir Ekonomi Üniversitesi	5	1	6
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	3	-	3
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	-	3	3
Kadir Has Üniversitesi	22	-	22
Karadeniz Teknik Üniversitesi	3	-	3
Kastamonu Üniversitesi	2	-	2
Koç Üniversitesi	7	-	7
Kocaeli Üniversitesi	1	-	1
Marmara Üniversitesi	11	-	11
MEF Üniversitesi	3	-	3
Mersin Üniversitesi	2	-	2
Mevlana Üniversitesi	1	-	1
Namık Kemal Üniversitesi	2	-	2
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	4	-	4
Niğantaşı Üniversitesi	3	-	3
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	3	-	3
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1	5	6
Özyeğin Üniversitesi	1	1	2
Pamukkale Üniversitesi	2	-	2
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	-	1
Sabancı Üniversitesi	5	2	7
Sakarya Üniversitesi	3	-	3
Selçuk Üniversitesi	1	-	1
Süleyman Demirel Üniversitesi	3	-	3
Süleyman Şah Üniversitesi	3	-	3
Turgut Özal Üniversitesi	1	-	1
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Üniversitesi	4	-	4
Uludağ Üniversitesi	3	1	4
Üsküdar Üniversitesi	1	-	1
Yaşar Üniversitesi	4	-	4
Yeditepe Üniversitesi	17	-	17
Toplam	201	84	285

Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi 2009-2016 yılları arasında KİTS aracılığıyla gerçekleştirdiği kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti (ILL) ile KİTS'e üye olan 171 bilgi merkezinden toplamda 73 bilgi merkezi ile işbirliği yapmıştır (Tablo 1).

Kadriye Zaim Kütüphanesinin 2009-2016 yılları arasında ILL hizmeti ile ödünç verme işleminde, en fazla işbirliği yaptığı bilgi merkezleri sırasıyla; Kadir Has Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Gediz Üniversitesi'dir. Ödünç alma işleminde ise en fazla işbirliği yaptığı bilgi merkezleri sırasıyla; Galatasaray Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi olmuştur.

Sonuç

Akademik kütüphaneler için koleksiyon yönetimi önemlidir. Her kütüphanede olduğu gibi akademik kütüphanelerin de kaynaklarını etkili kullanılması gerekmektedir. Bilimin kaynağı olan akademik kütüphaneler, koleksiyondaki bilgi kaynaklarını ihtiyaç duyan kullanıcılara başarılı bir şekilde ulaştırmalıdır. Ancak bu sayede toplumun başarısına destek olabilirler.

Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi, 2009-2016 yılları arasında kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti (ILL) ile diğer bilgi merkezlerine en çok “Hukuk”, “Sosyal Bilimler” ve “Edebiyat” gibi alanlarda ödünç verme işlemi gerçekleştirmiştir. Diğer bilgi merkezlerinden ise en çok “Sosyal Bilimler”, “Edebiyat” ve “Hukuk” gibi alanlarda ödünç alma işlemi gerçekleştirmiştir.

Kadriye Zaim Kütüphanesinin ILL ile iş birliği içerisinde olduğu üniversiteler; Kadir Has Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Gediz Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Bilkent Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi’dir.

Bir akademik kütüphane için koleksiyonun nicel değerinden daha çok, sahip olduğu bilgi kaynaklarının kullanım oranı daha önemlidir. ILL ise kendi koleksiyonunda yer almayan bilgi kaynaklarının kullanımını amaçlamaktadır. Ancak ILL verileri iyi analiz edilirse, kütüphane kullanıcılarının bilgi ihtiyaçları görülebilir ve bu yönde koleksiyon yönetimine şekil verilebilir. ILL, akademik kütüphanelerin koleksiyon gelişiminin hangi yönde ilerleyebileceğine doğrudan olmasa da dolaylı olarak etki edebilmektedir.

Akademik kütüphanelerin sadece iç kullanıcılarının taleplerini değil, aynı zamanda diğer üniversite ve kurum kütüphanelerinden gelen talepleri de sağlaması gerekmektedir. Bunu başarabilen akademik kütüphaneler bilimin katkı sağlayıcılarından biri olabilmektedir.

Akademik kütüphaneler, kütüphanelerarası iş birliği hizmetine önem vermelidir. Sadece ulusal değil uluslararası iş birlikleri gerçekleştirmeli, kullanıcılarını kütüphanelerarası iş birliği hizmeti konusunda bilgilendirmeli ve hizmete engel teşkil edecek sorunları ortadan kaldırmaya çaba göstermelidir.

Kaynakça

- Alkış, H., & Yılmaz, B. (2008). Kütüphanelerarası ödünç verme hizmeti: Bilkent Üniversitesi kütüphanesi örneği. Sunulan Balkan Ülkeleri Kütüphaneler Arası Bilgi ve Belge Yönetimi ve İşbirliği, Edirne.
- Demir, G. (1991). *Kütüphanelerarası ödünç verme* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Hilyer, L. A. (2006). *Interlibrary loan and document delivery: best practices for operating and managing interlibrary loan services in all libraries*. Binghamton, NY: The Haworth Information Press.
- Markley, A. E. (1961). Kütüphaneler arası işbirliği konusunda notlar. *Türk Kütüphaneciliği*, 10(1-2), 23-32.
- Öğüt, A. (2016). *Bilgi çağında yönetim* (2016. baskı). Ankara: Nobel akademik yayıncılık.
- TDK. (t.y.). İş birliği. Erişim Adresi: <http://www.tdk.gov.tr/>
- Tonta, Y. (1997). *Kütüphanelerarası işbirliği ve bilgi kaynaklarının etkin kullanımı. Kütüphanecilik Bölümü 25. Yıl'a Armağan* (s. 100-108). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü.
- Tuncer, N. (1988). Belge sağlayan kuruluşlar: YÖK dökümantasyon merkezi ve BLDSC. *Türk Kütüphaneciliği*, 2(2).